

Ustalenia ze spotkania Rady Programowej ds. Budżetu Obywatelskiego w dniu 26 stycznia 2016 r.

Spotkanie rozpoczął Przewodniczący Rady Programowej, Pan Grzegorz Justyński, który po powitaniu zebranych przedstawił rozesłany wcześniej porządek spotkania (zał. Nr 1). Następnie zgłosił wniosek formalny o włączenie do niego, jako punktu 3, informacji dotyczącej stanu prawnego i faktycznego związanego z uchwałą podjętą w dniu 19 stycznia br. przez Radę, za przykładem rozwiązania warszawskiego, w sprawie wprowadzenia przy głosowaniu papierowym na zadania do BO obowiązku osobistego oddania głosu po okazaniu dokumentu tożsamości potwierdzającego dane osobowe umieszczone na karcie do głosowania.

Przy 12 głosach za, braku głosów przeciw i wstrzymujących się, punkt ten włączono do uzupełnionego porządku spotkania (zał. Nr 2).

W pkt 3, głos zabrała Pani Urszula Dłabich, radca prawny w Wydziale Prawnym Urzędu Miasta Łodzi, która przedstawiła stan prawny oraz ocenę prawną podjętej przez Radę Programową uchwały. (zał. Nr 3.)

Następnie Pan Krzysztof Lechowicz, pracownik Biura ds. Partycypacji Społecznej, przedstawił informacje dotyczące realizacji wspomnianego rozwiązania warszawskiego uzyskane od Pana Marka Jezierskiego, pracownika Centrum Komunikacji Społecznej w Warszawie. Procedura osobistego głosowania za okazaniem dokumentu stwierdzającego tożsamość głosującego nie została jeszcze w Warszawie wdrożona. Jest tylko odpowiedni zapis w zarządzeniu Prezydenta Miasta Warszawy. Organizatorzy BO w dzielnicach nie przygotowali jeszcze praktycznego sposobu realizacji tego zarządzenia (głosowanie będzie dopiero późną wiosną), natomiast, co jest bardzo istotną sprawą, już wpływają do Centrum Komunikacji Społecznej w Warszawie protesty wobec przyjętej procedury głosowania.

Po przedstawieniu opinii prawnej oraz zreferowaniu stanu faktycznego co do rozwiązania warszawskiego, wśród członków Rady Programowej wywiązała się dyskusja. Najważniejsze z poruszonych zagadnień i przedstawionych opinii zostały wyszczególnione poniżej.

- Czy jakieś miasto w Polsce wprowadziło już osobiste głosowanie za okazaniem dokumentu tożsamości?
- Wobec przedstawionych informacji jest oczywiste, że powinniśmy odejść od rozwiązań zaproponowanych w uchwale Rady Programowej podjętej w dniu 19 stycznia br.
- Być może dobrym rozwiązaniem byłaby zasada „jedna osoba przy urnie, jedna karta”, co byłoby ograniczeniem masowego wrzucania kart do urny.
- Czy wobec masowego wrzucania kart do urn, nie byłaby warta rozważenia kwestia osobistego wrzucania kart, co ograniczyłoby wpływ instytucji na wyniki głosowania i nieuczciwego wykorzystywania bazy numerów PESEL?
- Zamiast wprowadzać ograniczenia w głosowaniu można zastosować inne mechanizmy np. edukację mieszkańców, która jest podstawą budżetu obywatelskiego.
- Mówiąc o „szarej” stronie głosowania miesza się dwie rzeczy: prawo do wyboru i świadomego oddania głosu oraz nieetyczne praktyki w głosowaniu. W tym pierwszym aspekcie duże znaczenie ma edukacja mieszkańców co do zasad głosowania w BO, natomiast w drugim – wprowadzanie ograniczeń celem ukrócenia nieetycznych praktyk.
- Może rozwiązaniem kompromisowym między skrajnościami: możliwością wrzucania do urny dowolnej liczby kart do głosowania a głosowaniem osobistym (tylko jedna karta) byłoby ograniczenie liczby wrzucanych kart np. do pięciu. Wprowadzenie ograniczenia do jednej karty mogłoby budzić duże i niepotrzebne emocje.

- Być może powinniśmy postawić sobie pytanie czy chcemy ograniczyć „masowe” zbieranie głosów. Edukacja jest podstawą BO. Powinniśmy wpływać na świadomość instytucji (np. szkół, przychodni), które stosują nieetyczne praktyki.
- W trzech edycjach BO powtarzały się praktyki nieuczciwego zbierania głosów przez instytucje. Czas na eksperymenty już minął i należałoby wprowadzić konkretne rozwiązania, które ograniczyłyby te praktyki. Jeżeli będzie się to wiązało z edukacją np. w trakcie imprez to nie budzi kontrowersji. Jednakże dużą uwagę trzeba położyć na uczciwe zbieranie głosów.
- Do tej pory BO był drenowany przez instytucje typu: szkoły, przychodnie, co często budziło sprzeciw wśród mieszkańców Łodzi i było traktowane jako nieetyczne zachowanie.
- Należy zaznaczyć, że to, co może zablokować działania patologiczne może również doprowadzić do zablokowania inicjatywy obywatelskiej.
- Rozważano także brak wprowadzenia ograniczeń dla instytucji, przy jednoczesnym przesłaniu do nich apelu o zakazie nieetycznego zbierania głosów.
- Być może przeciwdziałaniem dominacji szkół w BO byłoby wprowadzenie zasady, iż łączne koszty zadań dotyczących celów oświatowych nie mogłyby przekroczyć 40% kwoty przeznaczonej na zadania osiedlowe. Zasada taka mogłaby w znacznym stopniu ograniczyć inwestycje w placówkach oświatowych, ale również doprowadzić do zarzutu dyskryminacji tych placówek.

Wobec licznych wątpliwości i zastrzeżeń został złożony wniosek formalny o uchylenie przyjętej przez Radę w dniu 19 stycznia br. uchwały o wprowadzeniu przy głosowaniu papierowym obowiązku osobistego oddania głosu po okazaniu dokumentu tożsamości potwierdzającego dane osobowe umieszczone na karcie do głosowania.

Przy 8 głosach za, 1 przeciw i 5 wstrzymujących się, Rada uchyliła uchwałę podjętą na spotkaniu w dniu 19 stycznia br. dot. konieczności osobistego oddania głosu przez mieszkańców głosujących na zadania zgłoszone do BO.

Następnie wywiązała się dyskusja dotycząca innych niż osobiste głosowanie możliwości ograniczenia nieetycznych praktyk w głosowaniu na zadania do BO, która przebiegała w następujący sposób;

- Wiceprzewodniczący Rady Miejskiej, radny Paweł Bliźniuk zauważył, że ideą budżetu obywatelskiego jest otwartość i włączenie jak największej ilości mieszkańców w proces BO. Problemem jest zbieranie podpisów tam, gdzie występuje stosunek zależności np. szkoła – uczeń, przychodnia – pacjent. Pewne ograniczenia już zostały wprowadzone w ostatniej edycji BO, np. koszty zadania zgłaszanego w kategorii zadań rejonowych i ogólnomiejskich nie powinny przekraczać 25% kwoty ogółu środków na dany rodzaj zadania.
- Przewodniczący Grzegorz Justyński zauważył, że jako Rada możemy rekomendować zasadę piętnowania nieetycznych praktyk, które miały miejsce w poprzednich edycjach.
- Pan Krzysztof Lechowicz zwrócił uwagę na fakt, iż wszelkiego rodzaju ograniczenia są tylko „protezami” w ukróceniu nielegalnych praktyk. Uznając jednak nadrzędną wartość swobody przy zgłaszaniu wniosków do BO wycofał zgłoszoną wcześniej przez siebie propozycję o wprowadzeniu limitu kosztów zadań dla szkół na poziomie 40% środków z BO przewidzianych dla danego osiedla.
- Pan Maciej Sobieraj złożył wniosek formalny o wycofanie z BO zadań o charakterze inwestycyjnym dotyczących szkół, ale wobec głosu Pana Pawła Bliźniuka, który stwierdził, że jest to zbyt daleko idące ograniczenie, wycofał swoją propozycję.

W punkcie 4, Przewodniczący Rady zarządził głosowanie nad formami głosowania w IV edycji budżetu obywatelskiego. Głosowanie przebiegało w następujący sposób:

- na jedno dowolnie wybrane osiedle - 11 głosów za,
- na osiedle, w którym mieszkaniec deklaruje swoje zamieszkanie - 1 głos za,
- na dowolnie wybrane osiedla (więcej niż jedno) - 2 głosy za.

W wyniku głosowania wybrano wariant głosowania na jedno, dowolnie wybrane przez mieszkańca Łodzi osiedle.

Następnie przystąpiono do wyboru sposobu głosowania:

- wg tzw. modelu warszawskiego (można wskazać zadania osiedlowe/ponadosiedlowe w takich kombinacjach, by suma kosztów wybranych zadań nie przekraczała kwoty środków przewidzianych dla danego osiedla/na zadania ponadosiedlowe) - 5 głosów za,
- wg zasady, iż każdy mieszkaniec ma możliwość wybrania do 5 zadań osiedlowych i do 5 zadań ponadosiedlowych - 9 głosów za.

Rada wybrała zatem ten drugi sposób głosowania.

Jeśli chodzi o sposób ustalania wyników głosowania, Rada zdecydowała, iż należy brać pod uwagę ilość ważnych oddanych głosów na poszczególne zadania oddzielnie dla poszczególnych osiedli w kategorii zadań osiedlowych i oddzielnie dla zadań ponadosiedlowych – 15 głosów za (jednomyślnie).

W punkcie 5 porządku spotkania, Rada utrzymała zasadę obowiązującą już w III edycji BO - jedno zadanie - jedna lokalizacja. W głosowaniu było 12 głosów za i 2 wstrzymujące się.

Przewodniczący Rady zainicjował następnie dyskusję na temat dostępności projektów dla ogółu mieszkańców Łodzi.

Głosy w dyskusji dotyczyły:

- propozycji umieszczenia na karcie projektu rubryk z informacjami: kto, w jakich godzinach i na jakich warunkach może uczestniczyć w zrealizowanym projekcie.
- zwrócenia uwagi, iż określenie warunków uczestnictwa jest często bardzo trudne do określenia przez autora wniosku, a nierzadko jest świadomym mijaniem się z prawdą,
- sugestii większej wnikliwości Doraźnej Komisji ds. Budżetu Obywatelskiego przy rozpatrywaniu kwestii dostępności,
- potrzeby prowadzenia przez komórki organizacyjne UMŁ kontroli dotychczas zrealizowanych zadań do BO pod kątem ich dostępności.

Ponadto członkowie Rady wniesli o uwzględnienie w rekomendacjach skierowanych do Prezydenta Miasta Łodzi następujących kwestii:

- 1) **zwiększenia środków na promocję BO,**
- 2) **nawiązania ścisłej współpracy z Radami Osiedli i włączenie ich w proces realizacji procedury BO,**
- 3) **podjęcie działań, m.in. edukacyjnych, w celu wyeliminowania „negatywnych praktyk” w trakcie głosowania na BO,**

4) podjęcia działań na rzecz monitorowania realizacji zadań z BO ze szczególnym uwzględnieniem deklarowanej dostępności.

W punkcie 6 ustalono wstępnie datę następnego spotkania na dzień 9 lutego 2016 r. na godz. 17.30.

W punkcie 7 Pan Maciej Sobieraj zgłosił propozycję przeanalizowania możliwości głosowania telefonicznego.

Wobec wyczerpania porządku spotkania, Przewodniczący poinformował, iż Raport z zapisem rekomendacji Rady do IV edycji BO zostanie do piątku przesłany jej członkom, podziękował za wspólną, intensywną pracę i zakończył posiedzenie Rady Programowej ds. Budżetu Obywatelskiego.